

**АКТУАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

17 травня 2024 р., м. Одеса

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE INSTITUTION "SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY
NAMED AFTER K.D. USHYNsky"**

*(Department of General and Differential Psychology,
Department of Psychiatry, Medical and Special Psychology,
Department of Theory and Methods of Practical Psychology)*

MOLDOVA STATE UNIVERSITY

(Department of Psychology)

UNIVERSITY OF THE NATIONAL EDUCATION COMMISSION, KRAKOW

(Institute of Psychology)

VILNIUS UNIVERSITY

(Institute of Psychology)

JOHNS HOPKINS UNIVERSITY

(Department of Psychology & Brain Sciences)

ODESA NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY

(Department of Language and Psychological and Pedagogical Training)

KHARKIV NATIONAL PEDAGOGICAL

UNIVERSITY NAMED AFTER H. S. SKOVORODA

(Department of Psychology)

CLASSICAL PRIVATE UNIVERSITY

(Department of Practical Psychology)

VASYL' STUS DONETSK NATIONAL UNIVERSITY

(Department of Psychology)

ODESA ASSOCIATION OF PSYCHOLOGISTS

**ACTUAL PROBLEMS
OF PRACTICAL PSYCHOLOGY**

Collection of scientific works

International Scientific and Practical Internet Conference

May 17, 2024

Odessa – 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»**

*(кафедра загальної та диференціальної психології,
кафедра психіатрії, медичної та спеціальної психології,
кафедра теорії та методики практичної психології)*

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ

(кафедра психології)

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КОМІСІЇ НАРОДНОЇ ОСВІТИ В КРАКОВІ

(Інститут психології)

ВІЛЬНЮСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(Інститут психології)

УНІВЕРСИТЕТ ДЖОНСА ГОПКІНСА

(кафедра психології та досліджень про мозок)

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(кафедра мовної та психолого-педагогічної підготовки)

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ

(кафедра психології)

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(кафедра практичної психології)

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

(кафедра психології)

ОДЕСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПСИХОЛОГІВ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

17 травня 2024 року

Одеса – 2024

RIDGING THE GAP BETWEEN TWO SCHOOLS: A LONGITUDINAL QUALITATIVE STUDY ON YOUNG PEOPLE'S EXPERIENCE OF THE GAP YEAR

Žuromskaitė L., Čepulienė A.A.247

THE RELATIONSHIP BETWEEN STUDENT VITALITY, DIFFERENT PERFECTIONISM DIMENSIONS, TRAIT MINDFULNESS AND SELF-COMPASSION

Petraitytė E., Žiedelis A., Moreton J. P. I249

THE EFFECTS OF PREFRONTAL CORTEX TRANSCRANIAL DIRECT CURRENT STIMULATION (TDCS) ON FOOD CRAVING IN ADULTS - RESEARCH REVIEW

Master K.250

LINKS BETWEEN ADOLESCENTS' MENTAL HEALTH, FEELINGS OF SAFETY AT SCHOOL AND AGGRESSIVE BEHAVIOR

Šaronovaitė N., Truskauskaitė I., Kvedaraitė M.254

EXPLORING SCHIZOPHRENIA: INSIGHTS AND FUTURE DIRECTIONS

Rad A.256

THE IMPACT OF GUT MICROBIOTA ON MENTAL HEALTH

Sikora N.260

PSYCHEDELIC-ASSISTED THERAPY – THE POSSIBLE FUTURE OF PTSD TREATMENT

Polaszczyk B.266

PARENTS AND THEIR CHILDREN WITH ASD: THE LINKS BETWEEN PARENTAL EMOTION REGULATION, SELF-COMPASSION, MINDFUL PARENTING AND CHILD'S PROBLEM BEHAVIOR

Jucevičiūtė E., Zamalijeva O., Pakalniškienė V.270

Секція IV.

***ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ПСИХОЛОГА, УЧИТЕЛЯ І БАТЬКІВ
В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ***

ВПЛИВ РІВНЯ ТРИВОЖНОСТІ УЧНІВ НА НАВЧАЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Столярова В.Л., Орленко І.М.272

ПРОЯВ ВЗАЄМОВІДНОСИН В ПЕРШИХ ТА ЧЕТВЕРТИХ КЛАСАХ МІЖ УЧНЯМИ ЗА ДАНИМИ СОЦІОМЕТРИЧНИХ ОБСТЕЖЕНЬ

Омельченко П.І., Чебикін О.Я.274

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ ВЗАЄМИН В РОДИНІ ВЧИТЕЛІВ

Рубанюк М.Д., Денисенко А.О.277

ВПЛИВ КРАСЗНАВЧОГО МАТЕРІАЛУ НА СВІДОМІСТЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Пальоха К.Т., Сидоріна О.В.281

3. Campbell F., Conti G., Heckman J.J. et al. Early childhood investments substantially boost adult health. *Science*. 2014. Vol. 343. P. 1478–1485.
4. Chen A., Melwani M. Battle against the mind: the mental health of Ukraine's soldiers. *BMJ*. 2022. Vol. 378. DOI: 10.1136/bmj.o1921.
5. Charlson F., van Ommeren M., Flaxman A., Cornett J., Whiteford H., Saxena S. New WHO prevalence estimates of mental disorders in conflict settings: a systematic review and meta-analysis. *The Lancet*. 2019. Vol. 394, Iss. 10194. P. 240–248. DOI: 10.1016/S0140-6736(19)30934-1.
6. McCarl L.I. «To have no yesterday» : The rise of suicide rates in the military and among veterans. *Creighton Law Review*. 2013. Vol. 46, No. 3. P. 393–432.
7. Мушкевич М.І., Чагарна С.Є. Основи психотерапії : навч. посіб. За ред. М.І. Мушкевича. 3-тє вид. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 420 с.
8. Центральне розвідувальне управління. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ukraine/>.
9. Національний інститут стратегічних досліджень. Соціально-демографічна ситуація в Україні: шляхи подолання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/sotsialno-demohrafichna-sytuatsiya-v-ukrayini-shlyakhy-podolannya>.
10. Всесвітня організація здоров'я. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://apps.who.int/gho/data/node.main.MHSUICIDEASDR?lang=en>.
11. World Vision International. No peace of mind. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wvi.org/publications/report/emergencies/no-peace-mind>.
12. USO. Military suicide rates are at an all-time high: here's how we're trying to help. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.uso.org/stories/2664-military-suicide-rates-are-at-an-all-time-high-heres-how-were-trying-to-help>.
13. Уніан. Наслідки війни: Україні у найближчі роки не вистачатиме психологів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/health/naslidki-viyni-ukrajini-u-nayblizhchi-roki-ne-vistachatime-psihologiv-12286143.html>.
14. Уніан. Понад 1,5 мільйони українців потребуватимуть психологічної допомоги внаслідок війни – МОЗ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/health/ponad-15-milyoniv-ukrajinciv-potrebuvatimut-psihologichnoji-dopomogi-vnaslidok-viyni-moz-11926818.html>.

ПСИХОСОМАТИЧНІ ПОРУШЕННЯ ОРГАНІВ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ КОРЕКЦІЇ

Радченко А.І, Книш А.Є

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)*

Актуальність дослідження. В даний час захворювання серцево-судинної системи посідають перше місце серед природних причин смерті в Україні. Природні катастрофи, наслідки коронавірусної пандемії, повномасштабна війна – реалії в яких мешкають сучасні українці. Якісна та швидка діагностика, лікування, реабілітаційні заходи та профілактика, серед яких важливу роль відіграє психологічна корекція поведінки пацієнта, є головним важелем у боротьбі з цією проблемою.

Мета дослідження. На основі теоретичного пошуку та емпіричного дослідження визначити особливості проявів психосоматичних порушень органів серцево-судинної системи та шляхи їх корекції

Аналіз досліджень та публікацій. Наразі серед населення почастишали випадки звернення до сімейних лікарів, а також лікарів кардіологів, проте, але іноді результати лабораторних та інструментальних досліджень виключають наявність гострого або хронічного патологічного стану серцево-судинної системи. В такому випадку лікарі радять звернутися до психолога, враховуючи можливість психосоматичного впливу на кардію.

Видатний радянський кардіолог, доктор медичних наук, Аллілуєв І.Г. описував кардіалгічний синдром як провідний симптомокомплекс вегетативної дисфункції, який включає біль в серці, відчуття стиснення, парестезії кінцівок та грудної клітки. Серед таких хворих А.М. Вейн певною групою виділяв людей з проявами тривожно-іпохондричного та фобічного характеру.

Згідно дослідження Атамана О. В., етіологічному фактору психосоматичного підґрунтя появи вище перерахованих симптомів передують сильний стрес. У відповідь на відчуття небезпеки організм виробляє провідні стресові гормони та нейромедіатори, активізує симпатико-адреналову систему. Це призводить до позитивного хроно-, та інотропного ефекту, збільшення потреби міокарду в кисні, а також вазоконстрикції судин головного мозку, серця, скелетний м'язів, легень та печінки. Високий сталий рівень стресових гормонів призводить до виснаження організму, пригніченню імунних можливостей, сповільнення регенеративних процесів та появи соматичних захворювань.

Серед психологічних запитів на сесії з психологом у клієнтів виявляються теми хронічного відчуття власної недосконалості, смуток через неможливість контролювати та впливати на деякі процеси власного середовища, небажання приймати своє право на помилку, відчуття пригнічення через невідповідальність очікування та реальності.

В стресовий період кардіалгії посилюються, але нерідко швидко зникають одразу після забирання провокуючого фактора. Через це може виникати тенденція до довільного уникання або дового ігнорування проблеми через небажання змінювати свою реальність або власне відношення до неї. Виникає позиція прокрастинації, яка доповнюється різними фобіями або іпохондріальним станом. Тоді з'являється ефект "хибного кола", коли людина відтягує розмову з власним "Я" та перевмикає свою увагу на речі, які її оточують, шукає інших фахівців медичної сфери, які зможуть встановити той діагноз, який її влаштує, нерідко при цьому провокуючи власний організм. Задача психолога в цей час зорієнтувати підопічного та виявити корінь проблеми.

Враховуючи індивідуальність ситуації психолог допомагає клієнту пережити та дати волю, або навпаки взяти під контроль емоції, зосередитись на важливому та правильно розставити пріоритети. В залежності від людини психолог пропонує різні підходи, зокрема, когнітивно-психологічну терапію, арт-терапію, бодинамічні напрямки психологічної корекції тощо.

Висновки. Прислуховування до власних бажань і відчуттів, практика вдячності, зосередження на позитивних моментах власного життя допомагає знизити рівень стресу, і як наслідок призводить до вирівнювання гормонального фону та покращенню метаболічних процесів.

Література

1. Алілуєв Н. Г., Маколкін В. І., Аббакумов С. А. Болі в ділянці серця. - М.: Медицина, 1985. - 192 с.
2. Атаман, Олександр Васильович (2012). Патофізіологія 1 том (українська) . Вінниця: Нова Книга. с. 15—17. ISBN 978-966-382-421-5.
3. Вейн А.М., Данилова А.Б. Кардіалгії та абдоміналгії // Рус. мед. журн. - М., 1999. - № 7 (9). - С. 428-429.
4. Данилов А.Б. Кардіалгії та абдоміналгії. Больові синдроми у неврологічній практиці / За ред. Вейна А.М. - М: Медпрес-інформ, 2001. - С. 284-292.
5. J Neural Transm (Відень). Березень 2019 р.; 126 (3): 265-278. Дої: 10.1007/s00702-019-01973-6. Epub, 14 лютого 2019 р.
6. Psychiatriki. 2021 Jul 10;32(2):148-156. doi: 10.22365/jpsych.2021.023. Epub 2021 May 28.

ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА У РАННЬОМУ ВІЦІ

Висоцька М.І., Венгер Г.С.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)*

Розлади аутистичного спектру (РАС) – це спектр психологічних характеристик, що описують широке коло аномальної поведінки та труднощів у соціальній взаємодії та комунікаціях, а також жорстко обмежених інтересів і поведінкових актів, що часто повторюються.

Актуальність розуміння та диференціювання визначень, що входять до спектра аутистичних розладів очевидна: конкретизується діагностика, покращується корекційна робота спеціалістів, батьки враховують особливості дітей у виховному процесі, педагоги – у процесі навчання.

Варто зазначити і той факт, що за даними Всесвітньої організації аутизму, за останні 10 років кількість дітей з аутизмом зросла в 10 разів. Можна зустріти осіб даної категорії у звичайних дитячих садках та школах, а також у спеціальних групах та класах. Це підтверджує необхідність людського розумінні різних визначень РАС, оскільки крім класичного аутизму виділяється безліч інших схожих із ним розладів.

Існує кілька підходів до класифікації розладів аутистичного спектра. За Міжнародною класифікацією хвороб 10-го перегляду спектр аутистичних розладів поміщений у клас «Психічні розлади та розлади поведінки», блок «Розлади психологічного розвитку». За даними МКБ-10 до РАС входять: Дитячий аутизм (F84.0), Атиповий аутизм (F84.1), Синдром Ретта (F84.2), Інший дезінтегративний розлад дитячого віку (F84.3), Гіперактивний розлад, що поєднується з розумовою відсталістю та стереотипними рухами (F84.4), Синдром Аспергера (F84.5) [2].

За класифікацією К. Гілберта та Т. Пітерса до РАС входять: класичний аутизм або синдром Каннера, синдром Аспергера, дитячий первазивний (дезінтегративний) розлад, інші, схожі на аутизм захворювання, аутичні стани. [3]